

In general, the Montreux Document confirms that private companies have to comply with international humanitarian law, and is intended for use as a guide in their activities. The document also increasingly seeks to preserve the status of civilians for companies the personnel.

The document lays an excellent basis on which the International Committee of the Red Cross can discuss issues of humanitarian properties with all the countries where they work or where private military and security companies are based, as well as with all organizations and people who can influence the course of an armed conflict.

Сверба Ю.І.,

студент,

Національний університет «Одеська юридична академія»

ПРАВОВИЙ СТАТУС МІЖНАРОДНОГО КОМІТЕТУ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА

Війна завжди мала глобальний вплив на життя цілих народів та держав. В останні роки спостерігається збільшення військових конфліктів, які стали більш довготривалими, завдають значної шкоди цивільним об'єктам та страждань мирному населенню, створюючи цим безвихідні ситуації для суспільства. Враховуючи досвід світових війн, набуває актуальності питання обмеження насилля воюючих сторін, шляхом активної розробки і укладення договорів, які стануть невід'ємним елементом системи міжнародного гуманітарного права.

Одним із механізмів, покликаних сприяти ефективній реалізації його норм, є ширше залучення до цього процесу інститутів громадянського суспільства, зокрема громадських організацій. Серед існуючих неупереджених гуманітарних організацій особливе місце займає Міжнародний комітет Червоного Хреста (далі – МКЧХ). Тому темою нашого дослідження є правовий статус неурядової організації, що діє дотепер – Міжнародний Червоний Хрест. Звичайно, досліджень діяльності МКЧХ в міжнародно-правовій науці є досить багато, але ми ставимо перед собою за мету систематизувати та узагальнити відомості з цієї теми. Ця організація є неурядовою і доволі часто до суб'єктів міжнародного права її не відносять. Проте ми спробуємо довести на основі аргументованих підстав та

доказів, що можна виділити певні риси, які наближають МКЧХ до категорії повноправного суб'єкта міжнародного права.

МКЧХ є незалежною гуманітарною організацією, яка спрямовує діяльність із забезпечення захисту жертв міжнародних та внутрішніх збройних конфліктів. Утворений у 1863 р. уродженцем Швейцарії Анрі Дюнаном, основне завдання якого є забезпечення дотримання воюючими сторонами положень Женевських конвенцій 1949 р. про захист жертв збройних конфліктів та Додаткових протоколів до неї. Під час збройних конфліктів міжнародного або внутрішнього характеру МКЧХ надає захист та допомогу жертвам як серед військовослужбовців, так і серед цивільного населення, зокрема – військовополоненим, цивільним інтернованим особам, пораненим, цивільному населенню на окупованій території тощо [4]. МКЧХ входить в структуру Міжнародного Руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця (далі – МЧХ) який наділений особливим статусом і правом виступати від імені МЧХ. Відповідно до ст. 2 Статуту [3] МКЧХ функціонує на основі Цивільного кодексу Швейцарії та складається з 25 швейцарських громадян. МКЧХ є юридичною особою (публічною асоціацією) швейцарського права (ст. 60 Цивільного кодексу Швейцарії). МКЧХ має назву «міжнародний», з огляду на те, що за своїм статутом здійснює гуманітарну діяльність на міжнародному рівні під час збройних конфліктів. У той же час до його складу не входять представники держав, що визначає його, як неурядову організацію. Активність МКЧХ на міжнародному рівні також обмежена: він не може ухвалювати міжнародно-правові норми, що є однією з складових міжнародної правосуб'єктності. Дипломатичні конференції з прийняття нових міжнародно-правових договорів на прохання МКЧХ скликаються Швейцарією.

Проте можна визначити і низку положень, які свідчать про ознаки міжнародної правосуб'єктності МКЧХ. Його діяльність регулюється Женевськими конвенціями 1949 р., проте МКЧХ не є учасником цих договорів. Наприклад, відповідно до ст. 9 Конвенції про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях [1], гуманітарну діяльність може здійснювати МКЧХ чи будь-яка інша безстороння гуманітарна організація.

Також МКЧХ активно співпрацює з багатьма суб'єктами міжнародного права. Він має представництва, іменовані делегаціями майже в 60 країнах світу, також здійснює свою діяльність у близь-

ко 80 країнах, а число співробітників МКЧХ сягає 12 тис. осіб. Більшість з них – громадяни тих країн, де ведеться робота. МКЧХ Займається як оперативною діяльністю, так і «гуманітарною дипломатією», до того ж стежить за виникненням і розвитком потенційно небезпечних ситуацій у регіоні, що дає змогу оперативно проводити будь-які гуманітарні акції.

Статус МКЧХ, його регіональних делегацій і представників визначається угодами, що укладаються МКЧХ із суб'єктами міжнародного права. Відповідний Договір [2] було укладено також із Україною. Цей акт надає Місії МКЧХ правосуб'єктність на території України, а також Уряд України визнає, що Місія МКЧХ може брати на себе зобов'язання по контрактам, порушувати судові позови і набувати права, а також купувати і позбуватися рухомого і нерухомого майна. Більш того, вищевказаний Договір, відповідно до ст. 3, надає імунітет Місії МКЧХ, її власності та активам, також передбачається і низка привілеїв (звільнення від оподаткування, дипломатичний статус її членів тощо).

Отже, всі ці та інші обставини підкреслюють особливий статус МКЧХ та його значну роль у Міжнародному гуманітарному праві. На нашу думку, поставлену мету дослідження досягнуто, адже наведені вище ознаки дають змогу визначити МКЧХ в структурі Червоного Хреста як суб'єкт міжнародного права, хоча і не з усіма функціональними можливостями на міжнародному правовому просторі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конвенція про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях від 12.08.1949 року. [Електронний ресурс] – Режим доступу до сайту: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_151.
2. Договір між Урядом України і Міжнародним Комітетом Червоного Хреста (МКЧХ) про відкриття Місії МКЧХ в Україні від 05.12.1995 року. [Електронний ресурс] – Режим доступу до сайту: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/991_005
3. Статут Міжнародного комітету Червоного Хреста від 24.06.1998 року. [Електронний ресурс] – Режим доступу до сайту: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/991_002.
4. Постійне представництво України при відділенні ООН [Електронний ресурс] – Режим доступу до сайту: <http://geneva.mfa.gov.ua>
5. Невара Л. М. Червоний Хрест і Міжпарламентський Союз – особливі види неурядових організацій / Л. М. Невара // Європейські перспективи. – № 4, 2010 – С. 146–148.